

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ**

**ПОЛІТИКА ТА ПРАВО
В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ:
ПОШУК РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

...

23 КВІТНЯ 2024

**Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024**

УДК 32:341.3«364»(082)
П 50

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 8 від 28 березня 2024 року)*

П 50 **ПОЛІТИКА ТА ПРАВО В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ: ПОШУК
РІШЕНЬ** : збірник матеріалів Міжнарод. наук. конф. / за заг. ред.
П. В. Горінова ; Навчально-науковий інститут права та політології
УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 23 квітня 2024 р.). – Київ :
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 399 с.

Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції «Політика та право в умовах дії воєнного стану: пошук рішень» містить короткий зміст результатів науково-дослідних робіт наукових, науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та студентів закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячено аналізу й оцінці політичних і правових аспектів у контексті воєнного стану, з особливим акцентом на українські реалії та міжнародну перспективу. У збірнику широко представлені теми, що стосуються захисту прав людини, правового регулювання під час воєнного стану, ролі національних та міжнародних інституцій у забезпеченні правопорядку та справедливості. Велика увага приділена питанням соціального захисту військовослужбовців та цивільного населення, особливостям правосуддя в умовах воєнного стану. Дослідження в збірнику відзначаються глибоким аналітичним підходом та різноманітністю методологій, що дозволяють оцінити складність та багатовекторність правових і політичних викликів сучасного світу.

Збірник є джерелом для науковців, юристів, політологів, а також для всіх, хто цікавиться глибоким розумінням сучасних правових і політичних реалій. Він сприяє науковому діалогу, обміну знаннями та досвідом між фахівцями різних галузей, що є ключовим для вироблення комплексних підходів до вирішення глобальних викликів сучасності.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

УДК 32:341.3«364»(082)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-MK_NNIPiP_2024

© Автори публікацій, 2024
© ННПіП УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

Зрештою, під час воєнного стану, враховуючи дефіцит робочої сили та з метою оперативного залучення робітників до виконання робіт можливе підписання строкових договорів з новими працівниками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 року № 2136-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 15.03.2024).
2. Кодекс законів про працю України. Редакція від 24.12.2023, підстава – 3494-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 15.03.2024).
3. Менів Л. Випробування під час прийняття на роботу: перспективи розвитку. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/3/21.pdf> (дата звернення: 15.03.2024).
4. Коваленко О. О. Реформація випробувань при прийнятті на роботу як умови основної форми реалізації права на працю: проблеми свободи волі сторін трудового договору у період режиму воєнного стану. *Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики*. Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції. 23 червня 2022 року, Маріупольський державний університет. С. 87–91. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/> (дата звернення: 16.03.2024).
5. Європейська соціальна хартія (переглянута). Страсбург, 3 травня 1996 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 16.03.2024).

УДК 316.3-027.555:355.01

Олександр ЗАГУРСЬКИЙ / Oleksandr ZAGURSKYY

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права та публічного управління ЗВО «Університет Короля Данила» (м. Івано-Франківськ)

Андрій ЛИС / Andrii LYS

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного управління ЗВО «Університет Короля Данила» (м. Івано-Франківськ)

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

Виконання завдань місцевою владою, представниками мешканців, обраних радниками або об'єднаними в організації економічного самоврядування та неурядових організацій, і нарешті постулюючи очікування та бачення розвитку міста самими жителями в безпосередніх контактах з місцевою владою, є результатом та свідченням ефективності політичної комунікації на місцевому рівні.

Аналіз впливу процесів політичної комунікації на активізацію громадянського суспільства на місцевому рівні, свідчить про те, що політична комунікація трактувалася як інструмент передачі інформації сторонами комунікаційного процесу, і одночасно аналіз самих комунікаційних процесів, як джерела громадянських знань, визначення потреб та очікувань окремих учасників публічного дискурсу та можливості формування громадянських установок.

З. Нецький вказує, що «комунікаційний процес, коли суб'єкти (якими можуть бути громадяни, групи людей, організації та суспільства) передають і отримують

інформацію, сигнали та повідомлення, здається не тільки адекватним, але й ідеально відображає комунікаційний процес, який відбувається у сфері політичної комунікації» [1, с. 7].

Громадянське суспільство може існувати лише як самостійна, незалежна від держави організація, заснована на спільних цілях і поглядах індивідів. Громадянське суспільство складається з громадян, які розуміють свої права та обов'язки, поділяють спільні інтереси та цілі та, зрештою, здатні спільно діяти для досягнення своїх цілей.

На думку Б. Барбера, «громадянське суспільство є проміжним місцем між публічною владою та приватним сектором. Тут ми не голосуємо і не тут ми продаємо та купуємо, але ми розмовляємо з сусідами про те, щоб перевезти дітей через дорогу, ми плануємо благодійну акцію для школи, цікавимося чи не могла б наша парафія створити притулок для бездомних, ми організуємо літні спортивні змагання для дітей. Це суспільство формується вільно асоційованими особами та групами, які прагнуть створити спільний ґрунт для дій» [2].

Кількість нових зареєстрованих благодійних та громадських організацій в 2022 році за областями зображено на рис. 1.

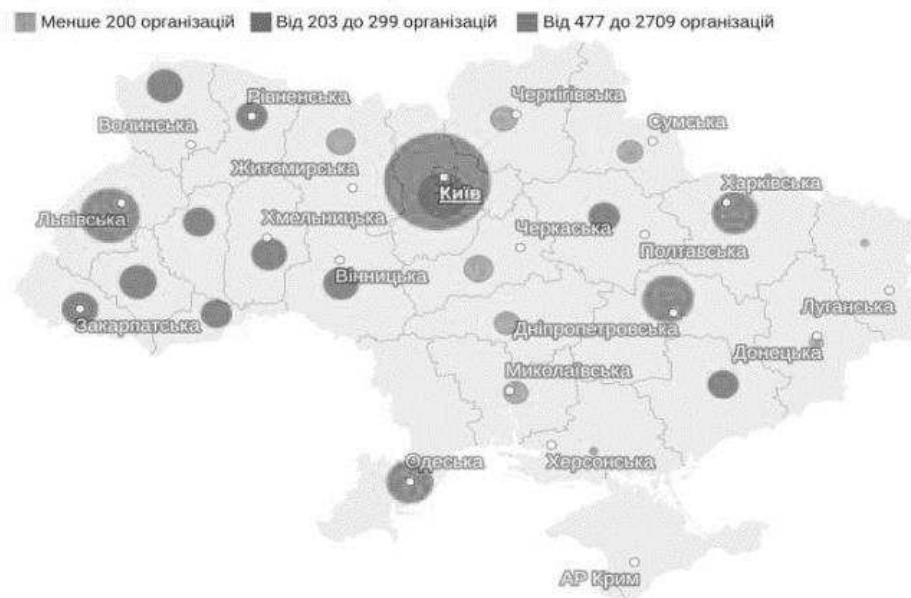

Рис. 1. Кількість нових зареєстрованих благодійних та громадських організацій в 2022 році за областями. Примітка: складено автором за [3].

Важливим елементом розповсюдження громадянської позиції та побудови громадянського суспільства – це розвиток взаємодії в рамках системи місцевого самоврядування. Публічна влада та громадянське суспільство – це інститути, що виступають автономними один від одного, але все ще у зворотному зв'язку. Сучасне громадянське суспільство неефективно функціонує без добре функціонуючої інституційної системи самоврядування.

До того ж, не існує добре функціонуючого місцевого самоврядування без посилення його співпрацею з інститутами громадянського суспільства. Більше того, місцева влада територіально не може належним чином виконувати свої соціальні функції без реалізації принципу субсидіарності.

Частка представників БО/ГО, згодних з висловленнями щодо ролі громадянської активності в Україні під час війни зображена на рис. 2.

Рис. 2. Частка представників БО/ГО, згодних з висловленнями щодо ролі громадянської активності в Україні під час війни. Примітка: складено автором за [3].

«Громадянське суспільство вийшло на новий рівень: воно ніколи не погодиться жити, як раніше. Українці зрозуміли, що за короткий час можна знайти житло для сотень евакуйованих сімей, приготувати велику кількість гарячої їжі, зібрати сотні тисяч гривень на армійське спорядження, знайти це спорядження і доставити на передову. Тому в майбутньому вони однаково зможуть впливати на всі сфери місцевого та національного життя» [4].

Таким чином, було б зовсім трагічно, якби Україна не мала сильного громадянського суспільства, яке після демократичних революцій намагалося побудувати правову державу та сьогодні відстоює національну ідентичність та незалежність в умовах російської агресії. В принципі це неможливо. Тому можновладцям не варто так стримано і неохоче ставитися до механізмів прямої демократії, оскільки недостатня участь громадян у суспільних справах перешкоджає формуванню громадянського суспільства. Без цієї складової демократія рано чи пізно перетвориться на партійну олігархію і може призвести до втрати держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Nęcki Z. Funkcje komunikacji społecznej. W zbiorze: Funkcje komunikacji społecznej pod red. K i J Wódz, Dąbrowa Górnicza, 2003. 300 s.
2. Barber B. R. Dżihad kontra McŚwiat, Warszawa, 2001. 400 s.
3. Громадянське суспільство України в умовах війни-2022 – звіт за результатами дослідження. URL : <https://ednannia.ua/news/nashi-novini/12447-gromadyanske-suspilstvo-ukrajini-v-umovakh-vijni-2022-zvit-za-rezultatami-doslidzhennya>. (дата звернення: 03.03.2024).
4. Очеретяна М. Спільноти війни. Як громадянське суспільство відстояло Україну. URL : https://lb.ua/news/2023/03/30/550475_spilnoti_viyuni_yak_gromadyanske.html (дата звернення: 03.03.2024).